

Sakshandsamar: Ove Røys

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utval	Møtedato
092/20	Formannskapet	24.08.2020
109/20	Kommunestyret	21.09.2020

Bærekraftig utbygging av kommunens helse- og omsorgstjenester

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret viser til saksutredningens vurderinger og konstaterer at nåværende desentraliserte eiendomsstruktur for kommunens helse- og omsorgstjenester er mindre bærekraftig i et langsiktig tidsperspektiv. Kommunestyret har særlig vektlagt de utfordrende økonomiske driftskonsekvensene. I tillegg har hensynet til kvalitet i tjenestetilbudet, økte kompetansekrav, rekrutterings-utfordringer og heltidsfokus i stillingsspekteret vært sentrale kriterier i vurderingen.
2. Kommunestyret fastholder tidligere satsning på en omfattende og langsiktig utvikling av området kalt Spanne seniorlandsby, med sikte på å utvikle et mer sentralisert og framtidsrettet tjenestetilbud innenfor kommunens samlede helse- og omsorgstjenester.
3. Kommunestyret viser til gjennomført vurdering av en alternativ tomt for nytt omsorgssenter på Norheim. Etter kommunestyrets syn gir dette alternativet en mer avgrenset mulighet for framtidig utbygging enn det som arealet på Spanne åpner opp for. Det vil også svekke grunnlaget for en samlet utbygging av Spanne seniorlandsby. Kommunestyret går derfor ikke videre med Norheim-alternativet.
4. Spanne seniorlandsby har en gunstig geografisk beliggenhet i forhold til Karmøys nabokommuner. Dette faktum, sammenstilt med områdets størrelse og attraktivitet, gir mulighet til å etablere interkommunale samarbeidsløsninger på mange felt. Kommunestyret ber rådmannen om å følge opp denne muligheten i den videre prosessen med å planlegge og utvikle seniorlandsbyen.
5. Kommunestyret ber om at rådmannen etablerer en hensiktsmessig organisering med sikte på å sikre en rasjonell videre planlegging, prosjektering og utbygging av det aktuelle planområdet på Spanne. I samsvar med kommunestyrets vedtak i sak 126/16 forutsettes at hovedutvalget helse- og omsorg gis en aktiv rolle i videre konseptutvikling for dette området og at det for øvrig legges opp til en aktiv medvirkningsprosess der aktuelle aktører gis gode muligheter for å delta.

Formannskapet 24.08.2020:

Behandling:

Helge Thorheim (Karmøylista), foreslått av Helge Thorheim, Karmøylista

1. Kommunestyret vedtar at kommunen så langt som mulig skal opprettholde en desentralisert struktur innen helse og omsorgstjenestene, noe som også vil ha stor betydning for utviklingen av by og bygd.
2. Kommunestyret viser til Helse- og omsorgsplan 2016-2026 (K.sak 126/16), der det i planen er understreket at nye tjenester og tilbud skal legges i tilknytning til/ i nærheten av etablerte tjenestetilbud for å oppnå optimal ressursutnyttelse.
3. Kommunestyret fastholder tidligere vedtatt satsning på en omfattende og langsiktig utvikling av området kalt Spanne seniorlandsby, med sikte på å utvikle et framtidsrettet tjenestetilbud innenfor kommunens samlede helse- og omsorgstjenester.
4. Kommunestyret viser til vedtak i K.sak 123/16 «Plan 5063: Områderegulering for Spanne seniorlandsby» og ber om raskere fremdrift i utbygging av helse- og omsorgstjenestene på fastlandssiden av kommunen med sykehjem, heldøgns omsorgsboliger, dagsenter og andre tilpassede boliger av ulik art. Kommunestyret ønsker herunder å legge til rette for en utvikling der den enkelte selv kan eie slike boliger der dette er ønskelig.
5. Kommunestyret ønsker å legge til rette for og underbygge prinsippene i «Leva hele livet», «Den kulturelle spaserstokken» m.v., slik at den enkelte kan ta mest mulig aktiv del i det sosiale liv ut fra sine forutsetninger, noe vi idag vet er av stor betydning for egen helse og trivsel.
6. Kommunestyret ber om at rådmannen etablerer en hensiktsmessig organisering med sikte på å sikre en rasjonell videre planlegging, prosjektering og utbygging av det aktuelle planområdet på Spanne. I samsvar med kommunestyrets vedtak i sak 126/16 forutsettes at hovedutvalget helse- og omsorg gis en aktiv rolle i videre konseptutvikling for dette området og at det for øvrig legges opp til en aktiv medvirkningsprosess der aktuelle aktører gis gode muligheter for å delta gjennom en eller flere referansegrupper.
7. Spanne seniorlandsby har en gunstig geografisk beliggenhet i forhold til Karmøys nabokommuner. Områdets størrelse og attraktivitet, gir mulighet til å etablere interkommunale samarbeidsløsninger på ulike felt innen helse og omsorgstjenester. Kommunestyret ber rådmannen om å følge opp denne muligheten i den videre prosessen med å planlegge og utvikle seniorlandsbyen.

Bærekraftig utbygging av kommunens helse og omsorgstjenester, foreslått av Odd Magne Brandt Hansen, SV-Sosialistisk Vensteparti

Punkt 1 endres til:

Kommunestyret viser til saksutredningen og konstaterer at nåværende eiendomsstruktur for kommunens helse og omsorgstjenester er utfordrende på kort og lang sikt. Kommunestyret mener at det er viktig å opprettholde og utvikle tjenestetilbudet slik at kvalitet, økte kompetansekrav, rekrutterings-utfordringer og heltidsfokus kan bli ivaretatt på en best mulig måte. Kommunestyret ønsker at det skal sikres tilbud om gode og hensiktsmessige helsetjenester i alle deler av kommunen.

Punkt 2 endres til:

Kommunestyret fastholder tidligere satsing på en langsiktig utvikling av området kalt Spanne

seniorlandsby. Omfanget på utbyggingen må tilpasses kommunens behov og eventuelle muligheter for interkommunalt samarbeid. Målet er at en kan få et godt, framtidsrettet og bærekraftig tjenestetilbud tilpasset kommunen eller kommunenes behov.

Punkt 3 - Siste setning endres til:

Kommunestyret går på nåværende tidspunkt ikke videre med Norheim- alternativet. Kommunestyret mener at NBB bør vurderes som en del av kommunen eller kommunenes helse og omsorgstjenester i framtiden.

Punkt 4 og 5 beholdes uendret.

Gaard (H), foreslått av Tor Kristian Gaard, Høyre

Kommunestyret ønsker riksere fremdrift i utbygging av helse. og omsorgstjenestene på fastlandssiden av kommunen med sykehjem, heldøgns omsorgsboliger, dagsenter og andre tilpassede boliger av ulik art. Kommunestyret ønsker også legge til rette for en utvikling der den enkelte selv kan eie slike boliger der dette er ønskelig.

Kommunestyret ønsker videre å legge til rette for og underbygge prinsippene i Leve hele livet, Den kulturelle spaserstokken m.v. slik at den enkelte kan ta mest mulig aktiv del i det sosiale liv ut fra sine forutsetninger, noe vi idag vet er av stor betydning for egen helse og trivsel.

Kommunestyret viser også til Helse og omsorgsplanens understrekning av at nye tjenester og tilbud skal legges i tilknytning til/i nærheten av etablerte tjenestetilbud for å oppnå optimal ressursutnyttelse. Kommunestyret ønsker å opprettholde en desentralisert struktur noe som også vil ha stor betydning for utviklingen av by og bygd.

Kommunestyret ber derfor om at mulighetene ved og rundt Norheim BBH og tilstøtende områder undersøkes nærmere.

Karmøy kommunestyre ønsker å utvikle alders og trivselsentre rundt sykehjemmene.

Karmøy kommunestyre ønsker å se på alternative organiseringsmodeller der sykehjemsdrift, hjemmetjeneste , ROP samordnes sonevis.

Det ble avholdt gruppemøter før voteringen.

Midtun (FRP) og Thorheim (KL) ønsket stemmeforklaring : stemmer uten å ha vurdertsaken i gruppen.

Votering:

Forslag fra rådmann AP 3, KFR 1

Forslag fra Gaard fikk H 3

Forslag fra Thorheim fikk 1 stemme KL 1

Forslag fra Hansen fikk 1 stemme (SV 1)

Stemmer mot alle forslagene: 2 stemmer (FRP og SP)

Det ble ikke flertall for noen av forslagene, og samtlige forslag fremmes for kommunestyret.

FSK- 092/20 Vedtak:

Kommunestyret 21.09.2020:

Behandling:

Forslag vedtak - bærekraftig utbygging av kommunens helse og omsorgstjenester Posisjonspartiene Ap, FrP, KrF, Sp og V, foreslått av Svanhild I. Lyge Andersen, Arbeiderpartiet
På vegne av posisjon Ap, FrP, KrF, Sp, og V - 21.09.20

1. Kommunestyret i Karmøy ønsker at kommunen skal gi helse- og omsorgstjenester av høy kvalitet så nær brukeren som mulig.
Kommunestyret vedtar at helse- og omsorgsplasser skal utvikles på en bærekraftig måte i alle soner. I tillegg skal hensynet til kvalitet i tjenestetilbudet, økte kompetansekrav, rekrutterings – utfordringer og heltidsfokus i stillingsspekteret være sentrale kriterier i vurderingen.
2. Kommunestyret fastholder tidligere satsning på en omfattende og langsiktig utvikling av området Spanne seniorlandsby, med sikte på å utvikle framtidsrettede tjenestetilbud innenfor kommunens samlede helse – og omsorgstjenester. Første byggetrinn på Spanne innebærer min. 60 nye sykehjemsplasser i Karmøy og sammen med de 40 plassene vedtatt bygget i Skudeneshavn, gjør dette at vi når målet i gjeldende omsorgsplan om 100 flere omsorgsplasser med heldøgns-bemanning innen 2026.
3. Kommunestyret ber om at rådmannen etablerer en hensiktsmessig organisering med sikte på å sikre en rasjonell videre planlegging, prosjektering og utbygging av det aktuelle planområdet på Spanne. I samsvar med kommunestyrets vedtak i sak 126/16 forutsettes at hovedutvalg Helse og omsorg gis en aktiv rolle i videre konseptutvikling for dette området, og at det ellers legges opp til en aktiv medvirkningsprosess der aktuelle aktører gis gode muligheter for å delta.
4. Spanne seniorlandsby har en gunstig geografisk beliggenhet i forhold til Karmøys nabokommuner. Dette faktum, sammenstilt med områdets størrelse og attraktivitet, gir mulighet til å etablere interkommunale samarbeidsløsninger på mange felt. Kommunestyret ber rådmannen om å følge opp denne muligheten i den videre prosessen med å planlegge og utvikle seniorlandsbyen.
5. Omsorgstjenestene på Spanne skal utvikles på en bærekraftig måte. Dette skal ikke på noe tidspunkt føre til at totalt antall sykehjemsplasser i kommunen reduseres.
6. Kommunestyret viser til gjennomført vurdering av en alternativ tomt for nytt omsorgssenter på Norheim. Etter kommunestyrets syn gis dette en mer avgrenset mulighet for framtidig utbygging enn det som arealet på Spanne åpner opp for. Det vil også svekke grunnlaget for en samlet utbygging av Spanne seniorlandsby. Kommunestyret går derfor ikke videre med Norheim-alternativet.

Bærekraftig utbygging av kommunens helse og omsorgstjenester., foreslått av Odd Magne Brandt Hansen, SV-Sosialistisk Vensteparti
Sak 109/20 Bærekraftig utbygging av kommunens helse og omsorgstjenester

Punkt 1 endres til:

Kommunestyret viser til saksutredningen og konstaterer at nåværende eiendomsstruktur for kommunens helse og omsorgstjenester er utfordrende på kort og lang sikt. Kommunestyret mener at det er viktig å opprettholde og utvikle tjenestetilbudet slik at kvalitet, økte kompetansekrav, rekrutterings-utfordringer og heltidsfokus kan bli ivarettatt på en best mulig måte. Kommunestyret ønsker at det skal sikres tilbud om gode, hensiktsmessige og desentraliserte helsetjenester i alle deler av kommunen. Bygging og drift av sykehjem skal være et offentlig ansvar.

Punkt 2 endres til:

Kommunestyret fastholder tidligere satsing på en langsiktig utvikling av området kalt Spanne seniorlandsby. Omfanget på utbyggingen må tilpasses kommunens behov og eventuelle muligheter for interkommunalt samarbeid. Målet er at en kan få et godt, framtidsrettet og bærekraftig tjenestetilbud tilpasset innbyggernes ønsker og behov.

Punkt 3 - Siste setning endres til:

Kommunestyret går på nåværende tidspunkt ikke videre med Norheim- alternativet. Kommunestyret mener at NBB bør vurdere som en del av kommunen eller kommunenes helse og omsorgstjenester i framtiden.

Punkt 4 og 5 beholdes uendret.

på vegne av Høyre og Karmøylista, foreslått av Helge Thorheim, Karmøylista

1. Kommunestyret vedtar at kommunen skal opprettholde en desentralisert struktur innen helse og omsorgstjenestene, noe som også vil ha stor betydning for utviklingen av by og bygd.

2. Kommunestyret viser til Helse- og omsorgsplan 2016-2026 (K.sak 126/16), der det i planen er understreket at nye tjenester og tilbud skal legges i tilknytning til/ i nærheten av etablerte tjenestetilbud for å oppnå optimal ressursutnyttelse.

3. Kommunestyret ønsker raskere fremdrift i utbygging av helse- og omsorgstjenestene på fastlandssiden av kommunen med sykehjem, heldøgns omsorgsboliger, dagsenter og andre tilpassede boliger av ulik art. Kommunestyret vedtar således at det erverves mest mulig tilgjengelig areal rundt og i tilknytning til Norheim bu- og behandlingsheim med tanke på en raskest mulig av etablering av sjukeheim og andre heldøgns omsorgsboliger m.v. Arbeidet med å identifisere tilleggsareal utover det som fremgår av notat datert 02.06.20, hvor den tekniske infrastrukturen er etablert, prioriteres.

4. Det utarbeides en skisse for helhetlig og faglig optimal utnyttelse og utvikling av hele området, samt en estimert fremdriftsplan. Denne fremmes for kommunestyret som også jevnlig gis statusoppdateringer med mulighet for drøfting og justeringer.

5. På lang sikt og ved behov vil arealene på Spanne (tidligere kalt senior landsbyen) kunne bebygges med varierte boformer, herunder seniorboliger for eie eller leie. Områdets gunstige geografiske beliggenhet gjør at dette også har potensiale for eventuelle interkommunale prosjekter. Rådmannen bes sørge for at erverv av arealene på Spanne fullføres så raskt som mulig.

6. Kommunestyret ønsker å legge til rette for og underbygge prinsippene i «Leva hele livet», «Den kulturelle spaserstokken» m.v., slik at den enkelte kan ta mest mulig aktiv del i det sosiale liv ut fra sine forutsetninger, noe vi dag vet er av stor betydning for egen helse og trivsel.

7. Karmøy kommunestyre ønsker å utvikle alders- og trivselssentra rundt sykehjemmene og å se på alternative organisasjonsmodeller der sykehjemsdrift, hjemmetjeneste, ROP m.v. samordnes sonevis.

8. Kommunestyret legger til grunn at Hovedutvalg helse- og omsorg skal ha en aktiv rolle i videre konseptutvikling og utvikling av aktuelle områder, jfr. k-sak 126/19. For øvrig skal det legges opp til en aktiv medvirkningsprosess der aktuelle aktører gis gode muligheter for å delta gjennom en eller flere referansegrupper.

Hansen (SV) trakk sitt forslag.

Forslag fremmet av Thorheim (KL) på vegne av H og KL fikk 18 stemmer (H 9, KL 6, MDG 2, SV 1), og

falt.

Forslag fremmet av Andersen (AP) på vegne av AP, FRP, SP og V fikk 27 stemmer, og vant frem.

KST- 109/20 Vedtak:

1. Kommunestyret i Karmøy ønsker at kommunen skal gi helse- og omsorgstjenester av høy kvalitet så nær brukeren som mulig.

Kommunestyret vedtar at helse- og omsorgsplasser skal utvikles på en bærekraftig måte i alle soner. I tillegg skal hensynet til kvalitet i tjenestetilbudet, økte kompetansekrav, rekrutterings – utfordringer og heltidsfokus i stillingsspekteret være sentrale kriterier i vurderingen.

2. Kommunestyret fastholder tidligere satsning på en omfattende og langsiktig utvikling av området Spanne seniorlandsby, med sikte på å utvikle framtidsrettede tjenestetilbud innenfor kommunens samlede helse – og omsorgstjenester. Første byggetrinn på Spanne innebærer min. 60 nye sykehjemsplasser i Karmøy og sammen med de 40 plassene vedtatt bygget i Skudeneshavn, gjør dette at vi når målet i gjeldende omsorgsplan om 100 flere omsorgsplasser med heldøgns-bemannning innen 2026.

3. Kommunestyret ber om at rådmannen etablerer en hensiktsmessig organisering med sikte på å sikre en rasjonell videre planlegging, prosjektering og utbygging av det aktuelle planområdet på Spanne. I samsvar med kommunestyrets vedtak i sak 126/16 forutsettes at hovedutvalg Helse og omsorg gis en aktiv rolle i videre konseptutvikling for dette området, og at det ellers legges opp til en aktiv medvirkningsprosess der aktuelle aktører gis gode muligheter for å delta.

4. Spanne seniorlandsby har en gunstig geografisk beliggenhet i forhold til Karmøys nabokommuner. Dette faktum, sammenstilt med områdets størrelse og attraktivitet, gir mulighet til å etablere interkommunale samarbeidsløsninger på mange felt. Kommunestyret ber rådmannen om å følge opp denne muligheten i den videre prosessen med å planlegge og utvikle seniorlandsbyen.

5. Omsorgstjenestene på Spanne skal utvikles på en bærekraftig måte. Dette skal ikke på noe tidspunkt føre til at totalt antall sykehjemsplasser i kommunen reduseres.

6. Kommunestyret viser til gjennomført vurdering av en alternativ tomt for nytt omsorgssenter på Norheim. Etter kommunestyrets syn gis dette en mer avgrenset mulighet for framtidig utbygging enn det som arealet på Spanne åpner opp for. Det vil også svekke grunnlaget for en samlet utbygging av Spanne seniorlandsby. Kommunestyret går derfor ikke videre med Norheim-alternativet.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Det er flere politiske vedtak og bestillinger som danner grunnlaget for denne saken. I stikkordsform kan de mest sentrale omtales her:

K.sak 126/16:	Helse- og omsorgsplan 2016-2026. Plan for heldøgns omsorgstjenester i Karmøy kommune
K.sak 123/16:	Plan 5063: Områderegulering for Spanne seniorlandsby
K.sak 10/18:	Valg for framtida- samfunnsplanlegging og økonomisk bærekraft
K.sak 141/18:	Ombygging av Skudeneshavn- og behandlingsheim
K.sak 88/ 19:	Spanne seniorlandsby- vedtak om ekspropriasjon

Kst. 13.05.20: Alternativ tomt for nytt omsorgssenter på fastlandssiden. Saksforespørsel

Saksframstillingen trekker opp et bredt spekter av aktuelle problemstillinger knyttet til framtidig utbygging av kommunens samlede tjenestetilbud innenfor helse- og omsorgssektoren. Det grunnleggende fokuset er imidlertid vedtatt planlegging og utvikling av Spanne seniorlandsby, samt vurderinger knyttet til et mulig alternativ på Norheim. Men disse konkrete utbyggingsalternativene vil ha omfattende konsekvenser, uansett hvilke valg som blir resultat av vurderingene. De kan derfor vanskelig vurderes isolert uten å trekke inn noen følger dette vil få for et samlet tjenestetilbud på dette feltet i kommunen.

Utfordringsbildet som da tegner seg blir sammensatt og det kan resultere i mange innfallsvinkler for å belyse dette i sin fulle bredde. Konsekvensen kan lett bli uoversiktlig og vanskelig tilgjengelig med uklart beslutningsgrunnlag som resultat. I et forsøk på å strukturere de ulike problemstillingene er sakens disposisjon derfor bygget rundt følgende hovedpunkter:

- Bærekraftige framtidige løsninger innen kommunens helse- og omsorgstjenester med fokus på kostnader, arbeidsmiljø og kompetanse - herunder mulige konsekvenser for øvrige institusjoner som følge av utbygging på Spanne.
- Status og utfordringer for realisering av Spanne seniorlandsby.
- Vurdering av alternative lokaliseringer på Norheim eller i kommunens byområder
- Spanne seniorlandsby i en interkommunal kontekst.

I det følgende vil saksframstillingen omhandle fire hovedpunkter basert på denne disposisjonen. Rådmannen vil knytte en vurdering til hvert av disse emnene, i tillegg til en sammenfattende oppsummering og konklusjon til slutt.

1: Bærekraftige utbygginger for kommunens helse- og omsorgstjenester

Overordnede rammer og styringsdokumenter

I tillegg til konkrete emner knyttet til lokalisering og utbygging, som er nevnt innledningsvis, så vil en i saksframstillingen forsøke å trekke forbindelsen til noen overordnede og vedtatte ambisjoner og mål. Da er det naturlig å henvise til kommuneplanen, kommunens målkart og vedtatte lederprinsipper i kommunen. Kommunestyret har også i K.sak 10/18 «Valg for framtida- samfunnsplanlegging og økonomisk bærekraft» satt fokus på sentrale utfordringer, som er relevante i tilknytning til de emner som omhandles i foreliggende saksutredning.

Hvis en ytterligere vil forsterke det overordnede perspektivet, så er også FNs bærekraftsmål en relevant referanse. Målkart, lederprinsipper og bærekraftmålene er sammenstilt i figurform og følger saksutredningen som vedlegg. Her skal det gis en kortfattet beskrivelse:

Kommunens målkart:

Målkartet trekker opp en overordnet ambisjon. Denne er formulert som «*Valg for framtida*» med følgende fire hovedmål:

- *Regionens mest inspirerende arbeidsplass*
- *God økonomisk styring og riktig prioritering*
- *Utvikle og gi framtidsretta tjenester*
- *Inkluderende og mangfoldig kommune*

Det kan enkelt knyttes forbindelseslinjer mellom denne sakens innhold og målkartet både når det gjelder å legge til rette for attraktive og kompetansekrevene arbeidsplasser, heltidskultur, rasjonell utbygging og organisering av helse- og omsorgstjenestene samt en bærekraftig økonomistyring.

Kommunestyresak 10/18: Valg for framtida- samfunnsplanlegging og økonomisk bærekraft

Målkartets formulering av ambisjonen «*Valg for framtida*» er også benyttet i tittelsen på ovennevnte sak. Saken trekker opp mange perspektiver knyttet til de økonomiske utfordringene kommunen vil stå overfor. Et av de sentrale punktene i saken er at det dokumenteres at Karmøy kommune har

høyere driftsutgifter(KOSTRA-tall)enn sammenlignbare kommuner innen blant annet pleie og omsorg. Fra sakens oppsummering siteres følgende tekst knyttet til dette: «...Høyst trolig utgjør forhold som demografi, geografi og strukturen i tjenestetilbudet en viktig forklaring.....»

Karmøy kommunes lederprinsipper

På tilsvarende måte som målkartet kan også lederprinsippenes fire emner knyttes tett opp mot konkret oppfølging i denne saken. Lederprinsippene har følgende hovedpunkter:

- *Vi gir retning*
- *Vi gir støtte*
- *Vi samskaper*
- *Vi er proaktive*

FNs bærekraftsmål / kommuneplanens samfunnsdel

Kommunestyret har i budsjettvedtaket for 2020 slått fast at en skal ha fokus på bærekraftmålene i kommunens virksomhet. I den forestående planprosessen, som skal lede fram mot en ny versjon av kommuneplanens samfunnsdel, vil bærekraftmålene stå sentralt. Samfunnsdelen vil gi overordnede føringer for kommunens samlede utvikling og vil således også omfatte de emner som tas opp i denne saksutredningen.

Rådmannens vurdering med et overordnet blick på dagens struktur

Kommunens bygningsmasse på dette feltet har en desentralisert struktur med lokalisering på Norheim, Storasund, Veia, Åkrehamn og vedtatt utbygging i Skudeneshavn.

Av disse er den gjennomførte utbyggingen på Veia et eksempel på hvilke kvaliteter som bør etterstrebes både når det gjelder teknisk standard, arbeidsmiljø og bokvalitet, attraktive kompetansearbeidsplasser og rasjonell økonomisk drift. Forbindelsen til de overordnede styringsdokumentenes ambisjoner og mål er her således ivarettatt.

For de andre institusjonene vil det kunne være utfordringer knyttet til rasjonell drift på grunn av størrelse og lokalisering. Kommunen har også et sterkt fokus på å etablere attraktive jobbmuligheter med heltidsstruktur innenfor helse- og omsorgstjenestene. Rådmannen vil hevde at dette lar seg lettere gjennomføre i større enheter med oppdatert og moderne bygningsmasse. Samlet sett gir også slike løsninger gode muligheter for å oppnå en effektiv driftsform med tilhørende positive økonomiske ringvirkninger.

2: Status og utfordringer knyttet til realisering av Spanne seniorlandsby

Kort om områdets muligheter og planlagt utbygging

Det aktuelle området består i dag av et småkupert beiteområde som grenser til Spannavatnet.

De formelle plandokumentene i form av vedtatt reguleringsplan er på plass.

Planområdet grenser også tett opp til eksisterende boligområder og har relativt kort avstand til ulike servicetilbud på Raglamyr og Norheim. Det samme gjelder lokaliseringen av planlagt boligutbygging på Kolnes.

Områdets beliggenhet og størrelse gir gode muligheter for framtidig utbygging, både i offentlig og privat regi. Reguleringsplanen er videreført i en mulighetsstudie som illustrerer et stort framtidig potensiale. Dette kan for eksempel være sykehjem, omsorgsboliger av ulik karakter, seniorboliger i privat regi og boliganlegg for demente med mer. En slik omfattende utbygging og framtidig bruk vil også åpne opp for at det kan etableres ulike helse- og servicetilbud som for eksempel lege- og tannlege tjenester, fysioterapi, frisører med mer.

I tillegg vil det innenfor planområdet være gode rammer for å etablere attraktive friluft- og rekreasjonsområder for et vidt omland.

Grunnerverv

Prosessen med å erverve grunn til framtidig utbygging har vært noe omfattende. Rådmannen legger til grunn at situasjonen er kommunisert og at dette er relativt kjent stoff. I kortversjon er status at

kommunestyret har vedtatt ekspropriasjon og den ene grunneieren påklaget vedtaket via sin advokat. Fylkesmannen har i brev datert 26.05.20 stadfestet kommunestyret sitt vedtak og derved ikke tatt klagen til følge. Neste trinn blir så rettslig oppfølging av ekspropriasjons-vedtaket. Prosjektet har en tid vært i en fase der utredning og overordnede planprosesser er et tilbakelagt stadium. Nå står mer detaljerte programmerings- og prosjekteringsaktiviteter for tur. Rent administrativt vil dette medføre at det må prioriteres å få på plass en prosjektorganisering med en prosjektledelse, som ivaretar disse oppgavene. Teknisk etat og Helse- og omsorgsetaten vil spille hovedrollene i dette arbeidet.

Rådmannens vurdering

Når kommunen skal gå inn med etablering av bygningsmasse og annen infrastruktur på Spanne, så vil dette kreve omfattende grunnlagsinvesteringer i tillegg til erverv av eiendom og prosjekteringskostnader. For å forsvare disse investeringene kreves at det gjennomføres en omfattende og bærekraftig utbygging med en forholdsvis langsiktig tidshorisont. Dette vil igjen medføre at eventuelle andre desentraliserte utbyggingsalternativer vil utfordre et slikt utgangspunkt. Bakgrunnen for rådmannens understreking av dette kan blant annet knyttes opp til politiske vedtak og signaler i form av konkrete innspill og oversendelsesforslag. Rådmannen vil som eksempel på dette nevne vedtak om utbygging av Skudenes bu- og behandlingsheim. I tillegg kommer forslag knyttet til videre utbygging av Norheim bu- og behandlingsheim og innspill om gjenåpning av Kopervik aldershjem som sykehjem. Sistnevnte forslag har trolig et mer kortsiktig fokus, men det gir likevel grunnlag for refleksjon knyttet til framtidig struktur ut fra stikkordenene sentraliserte større enheter eller desentraliserte små enheter og driftskonsekvenser i tilknytning til dette. Rådmannen ønsker i denne saksutredningen å sikre at de grunnleggende rammer, som her blir omtalt, er tydelig nok kommunisert til kommunestyret før en iverksetter store kostnadskrevende investeringer. Disse vil beløpe seg til flere hundretalls millioner kroner.

Rådmannen erkjenner at administrativ prosess og framdrift knyttet til Spanne seniorlandsby, etter at godkjent reguleringsplan var på plass, har hatt en mindre gunstig utvikling. Det vil alltid være ønskelig å komme fram til omforente avtaler for kommunens erverv av grunneiendom, men det har ikke lyktes her. Ekspropriasjonsprosesser medfører mye administrativ ressursbruk og kommunes kapasitet på dette juridiske feltet har vært begrenset, noe som har resultert i forsinket framdrift. Likeens har andre omfattende investeringer i kommunale bygg og teknisk infrastruktur resultert i anstrengt kapasitet på kommunens tekniske prosjektadministrasjon. Rådmannen legger til grunn i forslag til vedtak i foreliggende sak at disse utfordringene skal gis et utvidet fokus med sikte på å etablere en rasjonell prosjektorganisering, med tilhørende tilfredsstillende videre prosesser og framdrift.

3: Alternative lokaliseringer på Norheim eller i kommunens byområder

Videre utbygging av Norheim bu- og behandlingsheim

Spørsmålet om muligheter for videre utbygging av Norheim bu- og behandlingsheim har blitt reist i flere sammenhenger. I kommunestyremøte den 13.05.19 ble dette formalisert med tilstrekkelig antall underskrifter til at dette alternativet skal fremmes til behandling i kommunestyret. Kopi av skriv er vedlegg til foreliggende sak.

Rådmannen har lagt til grunn at den foreliggende saksutredningens gjennomgang av dette alternativet, med tilhørende politisk behandling, vil ivareta kravet om formell behandling. Det er vurdert som hensiktsmessig å utarbeide et eget notat der denne muligheten belyses.

Notatet er vedlagt, men noen hovedpunkter fra notatet kan oppsummeres slik:

- Det synes å være gode muligheter for å erverve et areal på cirka 11 dekar som grenser direkte opp mot eksisterende bu- og behandlingsheim
- For å realisere en eventuell utbygging på dette arealet må det utarbeides reguleringsplan med tilhørende formell behandlingsprosedyre.
- På grunn av begrenset areal må en eventuell utbygging få en kompakt utførelse for å kunne framstå som en funksjonell bygningsmasse for det behovet som skal dekkes.
- En eventuell utbygging på Norheim vil ut fra ovennevnte bli av en helt annen karakter enn den

omfattende og langsiktige utviklingen som tenkes gjennomført på Spanne.

Rådmannen viser ellers til sin oppsummerende vurdering og konklusjon mot slutten av saksframlegget når det gjelder hvilke valg som anbefales lagt til grunn for kommunestyrets vedtak.

Lokalisering i en eller flere av kommunens tre byer

Denne saken har et grunnleggende utgangspunkt knyttet til utbygging på kommunens fastlandsside, men det vil være naturlig å knytte noen kommentarer til forslag som har kommet opp. Dette gjelder både i planprosesser og i media og er knyttet til alternative lokaliseringer.

Det har gjennom flere år vært gjennomført ulike planprosesser knyttet til utvikling av kommunens tre byer. Eksempler på dette er utarbeidelse av såkalte stedsanalyser basert på diverse lokale medvirkningsprosesser. Dette arbeidet har så ledet opp til kommunedelplaner for alle byene, som kommunestyret vedtok i mai 2019 (KST sak 55/ 19, 56/19, 57/19) Kommunedelplanene gir konkrete og formelle rammer for framtidig bymessig utbygging og- utvikling. Som en konsekvens av dette er spørsmålet om lokalisering av framtidige helse- og omsorgstjenester i en eller flere av byene, som et alternativ til Spanne, kommet opp som innspill til vurdering.

Rådmannens vurdering

Etter rådmannens syn er de vidtfavnende mulighetene som en ser konturene av på Spanne i en kategori som både kan skape engasjement og entusiasme. En slik omfattende satsning og konkret lokalisering vil imidlertid også kunne skape motkrefter og føre til at det fremmes forslag om andre prioriteringer. Dette er naturlig og selvsagt helt legitimt sett ut fra en demokratisk innfallsvinkel. Men en oppsplittet lokalisering av funksjoner og fragmentert lokalisering vil resultere i at de store grunnlagsinvesteringene, som må på plass for å realisere Spanne seniorlandsby, vil gi en lite rasjonell og unødig kostnadskreven utbygging.

Sett ut fra et lokaliseringsspektiv så framstår en utbygging på Norheim som et relevant alternativt forslag. Men en av hovedgrunnene til at Spanne ble valgt var problemstillinger knyttet til areal, både størrelse og reguleringsmessig status, på Norheim. Norheim bu- og behandlingsheim ligger i et område som er tett omkranset av areal av god bonitet og i aktiv bruk for landbruksformål. En omdisponering her vil således være kontroversiell og i strid med overordnede føringer for jordvern hensyn. Et mindre og brattlendt areal rett sør for bu- og behandlingsheimen kan likevel være aktuell for omdisponering, siden dette er av mindre god landbruksmessig kvalitet. Men utbyggingspotensialet her er begrenset både ut fra arealstørrelse og topografi. Rådmannen vil ellers understreke at en eventuell utbygging på Norheim vil resultere i at grunnlaget for den omfattende satsningen, som er lagt til grunn på Spanne faller bort.

Rådmannen vil i denne saksframstillingen peke på at en framtidig lokalisering av kommunens helse- og omsorgstjenester bør basere seg på å etablere større enheter for å sikre rasjonell drift og attraktive kompetansearbeidsplasser. Ut fra dette vil en oppsplitting av lokalisering til flere av byene, som det er kommet innspill på, ikke være i samsvar med en slik vurdering.

I dette bildet bør det også trekkes fram vedtak og pågående prosess om utbygging i Skudeneshavn, samt den utbyggingen som har funnet sted på Veia de siste årene.

Sett i et byutviklingsperspektiv kan det argumenteres for at en omfattende utbygging, for eksempel i tilknytning til kommunesenteret Kopervik, ville kunne få positive synergieffekter.

Lokalisering i byene Kopervik, Åkrehamn eller Skudeneshavn vil imidlertid bryte med den satsning på Karmøys fastlandsside, noe rådmannen har oppfattet å være et sentralt punkt i denne saken. Basert på disse vurderingene så vil ikke rådmannen anbefale å gå videre med Norheim-alternativet eller en lokalisering i kommunens bysentra.

4: Utbygging på Spanne med muligheter for interkommunale løsninger

Spanne seniorlandsby er gunstig lokalisert i forhold til flere av våre nabokommuner, hvis en vurderer

området i en interkommunal sammenheng med sikte på å etablere et omfattende tjenestetilbud på tvers av kommunegrensene. Her kan det åpnes opp for en bærekraftig samfunnsutvikling og et effektivt tjenestetilbud både for Karmøy kommune og i et regionalt perspektiv. Arealets størrelse og utbyggingspotensiale gir gode rammer for en slik mulighet. Hvis en har som et grunnleggende premiss at store enheter gir mange fordeler både organisatorisk og økonomisk med positive synergieffekter på kompetanseoppbygging, rekruttering og arbeidsmiljø, så er dette etter rådmannens vurdering et interessant spor som bør forfølges videre.

Rådmannens oppsummerende kommentarer

Rådmannen har hatt som et grunnleggende fokus for denne saksutredningen at det skal etableres en felles forståelse for status og «Valg for framtida» som det er formulert i kommunens målkart. Eller i en mer uhøytidelig form: «hvor står vi- hvor går vi?»

Rådmannen vil understreke at kommunen står ved et sentralt veiskille i denne saken.

Som tidligere nevnt så vil en utbygging på Spanne kreve betydelige innledende grunnlagsinvesteringer i tekniske bygg og anlegg med konsekvenser for framtidig utvikling av kommunens helse og omsorgstilbud og kommunale budsjetter for en årrekke. Budsjettmessige drifts- og investeringskonsekvenser vil for øvrig stå som meget sentrale momenter uavhengig av om kommunestyret følger rådmannens innstilling eller om en skulle velge andre løsninger.

Det er store arealer som skal erverves på Spanne. Selv om prisfastsettelsen ikke er avklart, så vil det uansett bli tale om betydelige summer til dette samt teknisk infrastruktur som veger og tekniske anlegg innen vannforsyning og avløpsløsninger. I tillegg kommer omlegging av kraftlinjer i luftspenn til kablede løsninger. Slike innledende investeringer i denne størrelsesordenen vil etter rådmannens syn bare kunne forsvares ved en omfattende framtidig utbygging.

En utbygging i dette omfanget vil i sin tur medføre konsekvenser for organisering, lokalisering og struktur på tjenestetilbudet i hele kommunen. Det vil gradvis måtte medføre en overgang fra dagens desentraliserte lokalisering fram mot en mer sentralisert struktur med større enheter. Konkret vil den omfattende utbyggingen som er gjennomført på Veia, kombinert med en omfattende utbygging på Spanne, trolig peke seg ut som framtidens «hovedbaser» i et slikt scenario. Vedtatt utbygging i Skudeneshavn inngår også i dette bildet, men i en mindre målestokk enn de to andre lokaliseringene. En slik struktur vil kunne gi mange positive synergieffekter knyttet til rasjonell økonomisk drift og etablering av større og varierte kompetansemiljø preget av heltidskultur. Heltidskultur er forøvrig omtalt som et viktig satsingsområde i kommunestyrets budsjettvedtak for 2020. Samlet vil dette også kunne på sikt gi en funksjonell og moderne bygningsmasse.

Motforestillinger knyttet til stikkord som manglende geografisk nærhet og gradvis nedbygging i deler av eksisterende tilbud vil måtte veies opp mot dette. Rådmannen vil hevde at tiden for å ta dette valget er kommet. En kan med et metaforisk tilsnitt kanskje si at konkret oppstart på Spanne vil være startskuddet på et «langdistanseløp» som må gjennomføres med stabile rundetider og et målrettet fokus.

Rådmannens konklusjon

På mange måter kan det hevdes at kommunestyret allerede har tatt valget med et målrettet fokus på Spanne ved godkjenning av planer, budsjetter og vedtak om ekspropriasjon.

Det som gjør det naturlig for rådmannen å ta emnet til en ny gjennomgang er andre vedtak, som etter rådmannens syn kan svekke en slik entydig oppfatning. Eksempler på dette er emner, som tidligere omtalt, knyttet til ønske om å vurdere alternativ tomt på Norheim og vedtatt utbygging i Skudeneshavn, samt noe fokus på mulig lokalisering i byene.

I klartekst er det viktig for rådmannen å understreke at en utbygging av Spanne seniorlandsby, basert på gjeldende planer og vedtak, vil gi sterke føringer for hvordan kommunens samlede bygningsmasse innen helse- og omsorgstjenestene skal utvikles i et langsiktig perspektiv.

Rådmannen er innforstått med at det vil være ulike oppfatninger knyttet til flere av de emnene som

er reist i denne saken. Det som står sentralt, sett fra rådmannens ståsted, er imidlertid at det kan etableres en felles forståelse for konsekvenser av ulike valg og vedtak.

Med bakgrunn i de vurderinger som er foretatt i saksframstillingen, så fremmes et forslag til vedtak i 5 punkter. Samlet vil disse, etter rådmannens vurdering, kunne legge rammene for en langsiktig og bærekraftig utbygging av kommunens samlede helse- og omsorgstjenester.

Vedlegg:

Illustrasjon av overordnede rammer; FNs bærekraftsmål, Karmøy kommunes målkart og -lederprinsipper.

Alternativ tomt for nytt omsorgssenter på fastlandssiden- kopi av saksforespørsel til kommunestyret- datert 13.05.19

Norheim bu- og behandlingsheim- vurdering av muligheter for eventuell utvidelse. Notat datert 02.06.20

Spanne seniorlandsby; Planillustrasjoner